

Aleksis K – Sunnuntai-Kaleva

Presidonna

Kun tasavallan presidentin vaihtuu, vaihtuu myös presidentin puolison sukupuoli ja titteli. On kuitenkin herännyt kysymys, miten Jenni Haukiota pitäisi uudessa asemassaan puhutella.

Jos elettäisiin entisiä aikoja, voitaisiin sanoa ”tasavallan presidentti ja rouva Sauli Niinistö”, mutta ei sellainen enää tasa-arvon aikoina sovi, varsinkaan, kun presidentin puolison nimi ei ole rouva Sauli Niinistö. Vielä vanhanaikaisempaa on puhutella rouvaa ”Teidän korkeudeksenne” tms. Myös ”Ensimmäinen nainen” kuulostaa amerikkalaisen mahtipontiselta, eikä sekään pidä paikkaansa, koska ensimmäinen nainen oli Aatamin rouva Eeva.

Täysin korrekki ei taida olla edes muoto ”tasavallan presidentti Sauli Niinistö ja rouva Jenni Haukio”, koska silloin paljastetaan rouvan, muttei herran siviilisäätty. Joku tollo voi luulla, että Jenni Haukio on naimisissa, mutta Sauli Niinistö ei.

Rouva Haukio on nimitetty juuri Turun Kirjamesujen ohjelmapäälliköksi, mutta jos häntä kutsuttaisiin Mäntyniemessä tai Linnassa tuolla tittelillä, vieraat helposti erehtyisivät pitämään häntä jonkinlaisena illan ohjelmasta vastaavana seremoniamestarina, jollainen hän ei ole.

Sitäkään ei ole pidetty oikein sopivana, että Haukiosta käytettäisiin hänen oppiarvoaan, siis samaan tapaan kuin hänen edeltäjästään, tohtori Pentti Arajärvestä. Haukio nimittäin on maisteri, ja sen tittelin hohto taisi kadota jo Pohjantähden alla Leppäsen Aunen kihertelyihin: ”Voi mahtoton, kyllä maisteri on sitte kauhee!”

Pelkkä ”puoliso” on kovin arkinen ilmaisu ja pitää sisällään aivan kuin Jenni Haukion ikään viittaavan ikävän piilomerkityksen, että hän ei olisi vielä aivan täysikasvuinen, vaan vasta puol-iso.

Hyvältä eivät kuulosta nekkään nimen ja tittelin yhdistelmät, joita käytettiin naisihmisistä vanhaan aikaan: Pekkalinnska, Lahtiska, Tuppuraiska. Sillä mallilla maan äidistä voisi tulla Niinistöskä, mutta ei se onnistu, koska hän ei ole ottanut Niinistön sukunimeä. Haukioska puolestaan ei käy sen takia, että loppuliitteen -ska ymmärretään tarkoittavan jonkun sen nimisen vaimoa. Jos eläisimme Venäjällä – missä Herra paratkoon emme elä – ongelmaan olisi sinänsä käypä ratkaisu, loppuliite -va, joka erottaa naishenkilön mieshenkilöstä: Jenni Haukiova.

Tarvitaan ehkä kokonaan uusi titteli – tai jokin vanha kelvollinen kierrätettynä. Rovastin vaimo on perinteisesti ruustinna, joka lienee muovautunut muodosta ”rovastinna”. Samalla logiikalla presidentin rouva voisi ehkä olla presidinna, tai kansainvälisemmin presidonna.

Siltä varalta, että vielä joskus presidentillä on miespuolinen puoliso, on pohdittava myös yleisempää ja sukupuolineutraalia titteliä. Luontevimmin sellainen saadaan, kun uuden presidentin puoliso saa automaattisesti tittelin linnaneuvos. Neuvos on jo todettu melko toimivaksi nimitykseksi, sillä valiokuntaneuvoksenahan Pentti Arajärvinen aloitti Mäntyniemen-uransa.

Kansankielessä tällaisia ongelmia ei tietysti ole, koska Tarja Halosen aloittaman sinuttelutavan mukaan Sauli Niinistön rouva on meidän tuttujen kesken pelkkä Jenni.

